

Asia: VN/18059/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikoslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto ("EK") kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa luonnoksesta seuraavaa:

Oikeusministeriö ehdottaa rikoslakia muutettavaksi. Esityksessä ehdotetaan, että rangaistuksen mittaamisen koventamisperusteisiin lisättäisiin maininta rikoksen tekemisestä uhrin sukupuoleen perustuvasta vaikuttimesta. Oikeushenkilön rangaistusvastuuta törkeästä kunnianloukkauksesta ja laittomasta uhkauksesta koskeviin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta tekojen tekemisestä kohteen sukupuoleen perustuvasta vaikuttimesta. Maininta sukupuolesta teon vaikuttimena lisättäisiin myös julkista kehottamista rikokseen koskevaan oikeushenkilön rangaistusvastuusäännökseen silloin, kun rikos, johon kehoitetaan tai houkutellaan, olisi törkeä kunnianloukkaus tai laitton uhkaus.

EK kannattaa esityksen tavoitteita. On tärkeää, että yhteiskunnassa selkeästi korostetaan, ettei ketään saa kohdella väärin syrjivillä perusteilla ja että tällaiset teot ovat moitittavia. Vihapuhe, häirintä, uhkailu ja maalittaminen ovat yhteiskunnassamme yleistyneet ja vaikuttavat valitettavasti olevan edelleen lisääntymässä. Tämä näkyy myös elinkeinoelämän piirissä, erityisesti asiakaspalvelutehtävissä ja muissa näkyvissä tehtävissä. EK pitää esityksen tavoitteita perusteltuina myös työelämän näkökulmasta.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on tuotu kuitenkin esiin seikkoja, jotka itse asiassa puhuvat esitystä vastaan.

Esityksen mukaan sen pääasiallinen vaikutus voidaan nähdä yleisten asenteiden muokkaajana. EK toteaa, että ultima ratio -periaatteen mukaan kriminalisoinnin tulisi olla viimesijainen keino puuttua ei-toivottuun käyttäytymiseen. Yleisten asenteiden muokkaamisen ei tulisi olla pääasiallinen rikoslain tehtävä tai vaikutus.

Esityksen mukaan sukupuoleen perustuvat vaikuttimet voidaan jo nyt voimassa olevan lainsäädännön perusteella huomioida rangaistusta mitattaessa rikoslain yleissäännöksen (RL 6:4) nojalla teon motivaatiopohjaan liittyvänä seikkana tai nykyisen, RL 6:5.1 4 kohdan koventamisperusteessa erikseen mainittuna rinnasteisena muuna vaikuttimena. Oikeuskäytäntöjä ei kuitenkaan juurikaan ole. Koventamisperusteita kaiken kaikkiaan on sovellettu harvoin ja esityksessä arvioidaan, että nyt esitetty koventamisperuste tulisi vuosittain sovellettavaksi korkeintaan alle kymmenessä tapauksessa. Muissa Pohjoismaissa sukupuoleen perustuvia vaikuttimia ei ole säädetty rangaistuksen koventamisperusteeksi, ei myöskään Saksassa.

EK toteaa, että nämä esityksessä kerrotut seikat herättävät kysymään, ovatko esitetyt muutokset lopulta tarpeen vai eivät.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola

Johtaja

Rajamäki Markku
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Lainsäädäntö ja hallinto